

NAGYPETERD

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017.

TARTALOMJEGYZÉK

-
1. Bevezetés
 2. Nagypeterd bemutatása
Általános településkép, településkarakter
 3. Örökségünk
A településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők
 4. Településképi szempontból meghatározó területek Nagypeterden
Eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

Településképi szempontból meghatározó területek megnevezése:

 1. Kialakult falusias lakóterület
 2. Újszerű falusias lakóterület
 3. Pincehegyi terület
 4. Majorsági terület
 5. Beépítésre nem szánt temetői terület
 6. Jellemzően beépítésre nem szánt terület
 5. Ajánlások
A településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató:
I Kialakult falusias településrészre, I Újszerű falusias lakóterületre, I Pincehegyi területre nézve:
 - Telepítés
 - Terepalakítás
 - Magasság
 - Tetőhajlásszög
 - Tetőforma
 - Szín
 - Ajtók, ablakok
 - Homlokzatképzés, anyaghasználat
 - Részletek
 - Kerítések, térfalak
 - Kertek

Közterületek településképi útmutatója:

 - Utcák
 - Közterek, közparkok, közkertek
 6. Jó példák I épületek, épített részletek
épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása
 7. Jó példák I sajátos építményfajták
sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

1_BEVEZETÉS

.....

Jelen kézikönyv segítség kíván lenni Nagypeterd település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. A másolás, sokszor giccses elemek helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása a cél a tervezői szabadság megtartása mellett.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan tovább íródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatokról a zenén át egészen épített környezetünkig.

A településképi rendelet megalapozását szolgálja a települési környezet megjelenését meghatározó jellemzőket és elvárásokat összefoglaló Településképi Arculati Kézikönyv. A Kézikönyv elsősorban a lakosság és a döntéshozók tájékoztatását segítő, szemléletformáló eszköz. Célja, hogy lényegre törően, mindenki számára érthető módon mutassa be a település arculat meghatározó jellemzőket, épített és természeti értékeit, valamint a közös lakókörnyezet minőségi alakításával kapcsolatos elvárásokat, javaslatokat.

2_NAGYPETERD BEMUTATÁSA

Általános településkép, településkarakter

Nagypeterd község a Dél-Dunántúli Régióban, Baranya megye nyugati részén, a szigetvári járásban Pécsről 26 km-re, Szigetvártól 7 km-re terül el. A település észak – déli fekvésű, amit a 6-os számú fő közlekedési út nyugat-keleti irányban ketté szel. A község vasútállomással rendelkezik a Pécs-Szentlőrinc-Szigetvár-Barcs vasútvonal mentén. Az autóbuszjáratok sűrűsége és a vasúti közlekedés miatt tömegközlekedése megoldott. Szomszédai: Botykapeterd, Nyugotszenterzsébet, Nagyváty, Kacsóta és Rózsafa. Közigazgatási területéhez tartozik a tőle 3 km-re fekvő Csatahely-pusztá.

A falu a dombság és a síkság találkozásánál terül el. Tőle északra a Zselic déli nyúlványai láthatóak, dél felé haladva a sík terület következik, benne Nagypeterddel. Ez a sík rész aztán az Ormánságba, a Dráva folyó völgyébe érkezik. A Zselic déli részét erdő és szőlő borítja. A falut határoló sík terület nagyobb része szántó, kisebb része legelő. A talaj sárga, agyagos és kötött, aranykorona értéke 25. A falu határában folyik a Nagyvölgyi árok, amely Nyugotszenterzsébet felől érkezik.

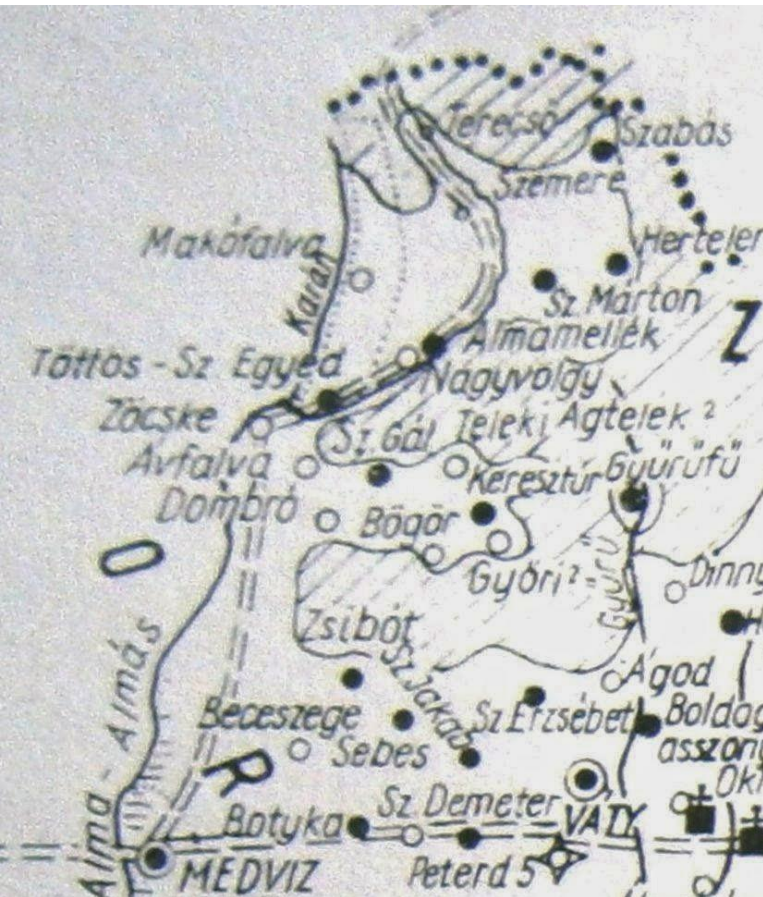
Nagypeterd éghajlati, időjárási szempontból is határterületre esik. Az egyik a Szentlőrinc-Szigetvár-Barcs vonalától délre eső rész, mely meleg, mérsékelten nedves körzet enyhe téllal, ahol még a szárazföldi hatások erősen érvényesülnek. Magyarországon ezen éghajlati körzetben érvényesül leginkább a szárazföldi, óceáni és mediterrán hatások keveredése. Ez utóbbi hatás a szubmediterrán jelleg érvényesülésében nyilvánul meg, jellemző az erőteljesen kifejlődő őszi csapadékmaximum, amely esetenként meghaladja a nyár eleit, valamint az enyhe tél. A sugárzási és csapadék adottságok együttesen kiváló feltételeket biztosítanak a hőigényes növények termesztésére.

A másik – benne a Zselic déli nyúlványaival – a mérsékelten nedves körzet enyhe telű dombsági terület. Mérsékelten meleg vidék, ahol az óceáni hatások vannak túlsúlyban. A körzet éghajlati viszonyai a mezőgazdasági művelésnek kedvező feltételeket biztosítanak.

Nagypeterd és környéke már a római korban lakott hely volt. Római út futott Sopianae-ből kiindulva Bicsérd, Szentlőrinc és Szigetváron keresztül. Az úttal párhuzamosan futó domboldalakon a veteránok, a kiszolgált katonák kaptak kisebb birtokokat, amelyeken szőlőművelést folytattak. A rómaiak jelenlétét Nagypeterd területén a temető mellett előkerült cserépdarabok, valamint a Csatahelynél felszínre került római kövesút nyomvonalára igazolják.

Nagypeterd Árpád-kori település. Kialakulása valószínűleg az államalapítás előtti időkre nyúlik vissza. Az István előtti fejedelmek Szár László vagy fia Koppány nemzetségi területének és a Somogyból Pécs felé vezető út ellenőrzésére székeket telepített az Almás-pataktól keletre elterülő szállásterületre, amelynek központja a nagyvátyi földvár volt. A katonák mellett dolgozó szolga családok a vár környékén telepedtek meg, művelték a várhoz tartozó földeket és legeltették állataikat. A falu Árpád-kori elhelyezkedésére csak következtetni lehet, valószínűleg a 6-os számú főközlekedési úttól északra, a mai templomtól 1,5 km-re terülhetett el, mivel délre időszakosan vízzel borított, vizenyős részek voltak. Sokáig hozzátartozott az Árpád-kor után is Botyka és Kispeterd. A tulajdonos Péter-nemzetség családi ágakra bomlása feldarabolta Peterd falu földjét az Árpád-kor után, ekkor jöttek létre a megkülönböztető jelzők is: kis és nagy.

Nagypeterd első írásos említése 1296-ból való Peturdy változatban. Elnevezése a Péter személynévnek –d képzős származékából keletkezett (1228: Peterd személynév), de valószínűsíthető a Peturdy forma alapján a Bot-urdy, Bot-úr a hangváltás alapján és fordított sorrendben a Pot-úr, Pet-er, Er-pet, Ár-pád jelentés. A Nagy- előtag Kispeterd előtagjával áll összefüggésben. A történelem folyamán az alábbi névváltozatai alakultak ki: 1296–1332: Peturd, Pafard, Peterd; 1363–1542: Petherd, Pazduspeterd; 1696: Nagy-Peterd; 1773: Nagy Peterd; 1850–1870: Nagy-Péterd.

Egy 1306-os feljegyzés szerint a falu a Szigethy család ősi javai közé tartozott. Az Anjou-korban a falu papjairól és nemeseiről több okmány is megemlékezett. A falura a 14. és a 15. században is a mezőgazdasági tevékenység volt a jellemző.

A település lakói egytelkes nemesek révén, ha alacsony jövedeleműek is voltak, vérükkel adóztak, azaz katonai szolgálatot teljesítettek. Az adatok szerint részt vettek 1526. augusztus 26-án a mohácsi csatában és az azt követő utóvédharcokban is. A falu a hódoltság alatt folyamatosan lakott hely maradt. Az 1542-es dicalis összeírás szerint az egytelkes nemesek száma Nagypeterden volt, 1551-ben lakói nem jelentek meg az összeíráson. A török számbavétel idején, 1554-ben 13, 1565-ben 14, 1571-ben 10 adózó családfő nevét jegyezték fel. A faluról 1571-től 1687-ig rendkívül kevés adat maradt fenn. A török hódoltság alatt azonban nemesi lakói jobbágysorba kerültek, utódaik a 18. század elején igyekeztek elismertetni régi nemességüket.

Mivel a török nem támogatta a katolikus vallást, így megeshetett, hogy a település vallást váltott. A falu a 17. században unitárius gyülekezettel rendelkezett, amely a 18. század elejére teljesen felszámolódott. Ekkor került előtérbe a református hit.

Nagypeterd 1689-ben szabadult fel a török iga alól, amikor Sziget várából végleg kivonultak a török csapatok.

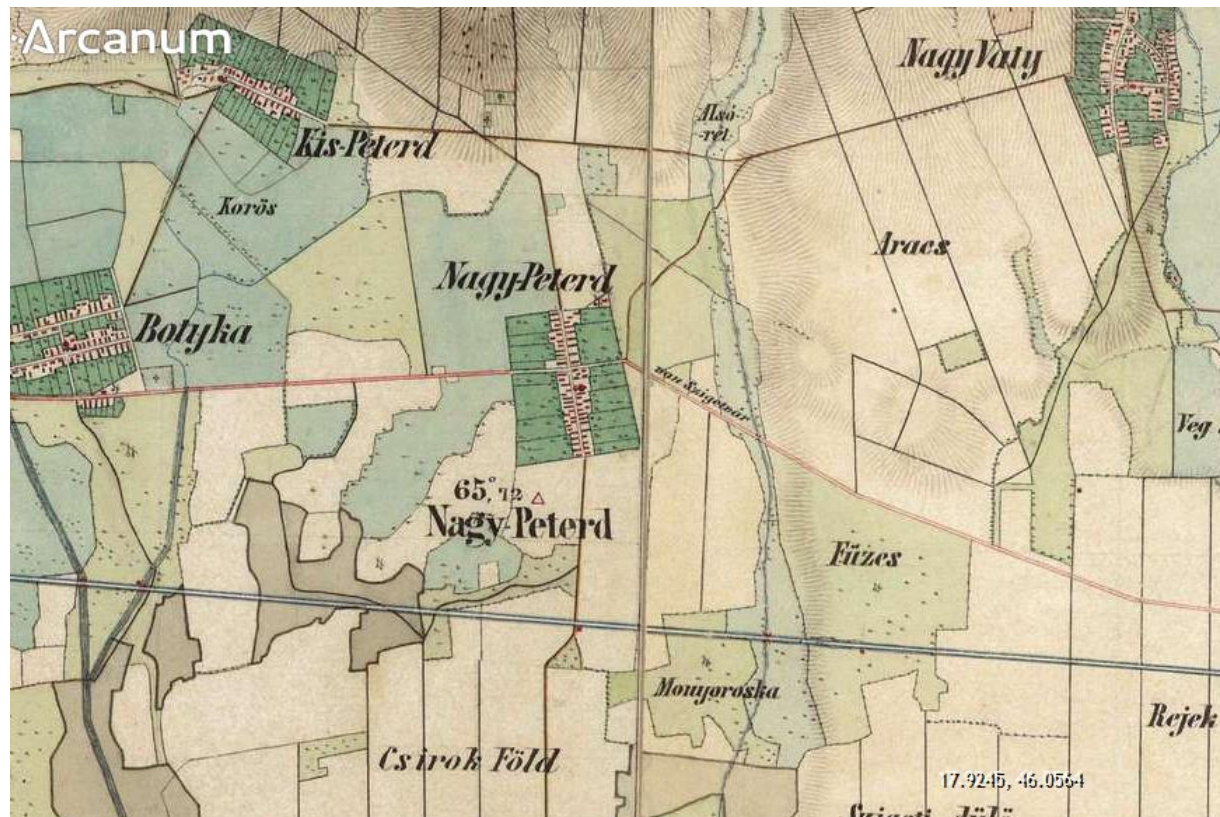
A törökök kiűzése után a szabadalmasok birtoka volt, 1704-ben Preiner birtokként került feltüntetésre. A század elején ideköltöztek néhányan a környező elnéptelenedett települések lakói közül. 1720-ban 18 magyar nemzetiségű adózót tudhatott magáénak. Egy 1722-ből való leírás szerint „van egy újabb időkből épült, sárból és vesszőből készült református” temploma.

A hódoltság másfél évszázada során a falu egykori nemesi lakói jobbágysorba süllyedtek, ám 1724-ben sikerült elismertetniük régi kiváltságaikat.

A szentlőrinci uradalom a Preiner családtól az Eszterházy családra szállt át. Az úrbéri összeírásban a település Eszterházy Miklós herceg birtokaként került feltüntetésre, örökös jobbágynak száma ekkor 55, és rendelkezett 4 házas zsellér adózóval is. Ekkor még valamennyien magyar nemzetiségűek voltak. 1785-ben lakossága 445 fő volt, akik 55 házban laktak.

Nagypeterd első ismert pecsétje 1774-ből származik. A sigillum 17x15 mm-es ellipszis. Két, a szárán összekötött pálmaág között barokkos váza, amelyből közepén 6, két szélén 3-3 szirmú virág emelkedik ki. A 6 szirmú virág két oldalán D és M betűk.

1786-ban megépült késő barokk stílusban a református temploma, amelynek két tornyát és főhomlokzatát klasszicista stílusban 1822-ben készítették el. A községben évtizedek óta folyt oktatás, 1810-ben református felekezetű iskolát tartottak fenn, a tanítói teendőket a lelkész látta el. A római katolikus tankötelesek a szentdienesi római katolikus felekezetű iskolába jártak.

A falu lakossága 1834-ben 467 fő, 1850-ben 479 fő, 1862-ben 450 fő, 1869-ben 477 fő, 1877-ben 558 fő, 1891-ben 631 fő volt. Lakói magyarok, ám a 19. század végétől egy-egy német anyanyelvű is feltűnt közöttük. A Pécs-Barcs-Nagykanizsa vasútvonal átadására 1868-ban került sor, ezzel a település vasútállomást kapott. Postahivatala 1881-ben létesült.

Az első világháborúban elhunyt hősi halottainak száma 18 fő. 1918. november 14-én a Szerb-Horváth-Szlovén Királyság csapatai megszállták a megye déli és középső részét, így Nagypeterd is megszállás alá került 1921 augusztusáig.

1928-ban a településre bekötötték a villanyt. Lakóinak száma 1919-ben 499, 1926-ban 488 fő, 1934-ben 526 fő, 1941-ben 504 fő volt. A második világháborúban 11 nagypeterdi férfi esett el, a faluba 1944. december 3-án a határban két napig tartó harc után vonultak be a szovjetek. A harcok során hét polgári személy elhunyt, egy polgári személy eltűnt, hat ház megsemmisült.

1948-ban megalakult a Nagypeterdi Körjegyzőségi Méhészeti Egyesület, államosították az iskolát, létrejött 1949-ben az „Új Élet” termelőszövetkezeti csoport, 1950-ben a Nagypeterd Községi Tanács, 1966-ban Nagypeterd Községi Közös Tanács. 1968-ban elkészült az új általános iskola négy tanteremmel, megkezdték a törpevízmű kialakítását is, melyet 1970-ben adtak át. 1973-ban befejezték az új ravatalozó építését. 1976-ban átadták az új 50 férőhelyes óvodát. 1978-80 között az iskolában szaktantermeket alakítottak ki, összevonásra került a községi és az iskolai könyvtár. Az új általános iskolát 1983-ban kezdték építeni egy új szárnyal, amely hamarosan Makovecz Imre stílusú épület lett tantermekkel, tornateremmel, rendezvényteremmel és két klubszobával.

www.vatera.hu

Nagypeterd

1990-ben megszűnt a tanács, szerepét az önkormányzat, valamint a képviselő-testület vette át. 1991. január 1-jével létrejött a körjegyzőség, 1995-ben patika nyílt a településen, 1999-ben megalakult a Nagypeterdi Közművelődési Egyesület, valamint a Faluvédő és Faluszépítő Egyesület. Lakóinak száma 1949-ben 513 fő, 1960-ban 564 fő, 1970-ben 549 fő, 1980-ban 587 fő, 1990-ben 615 fő, 1999-ben 672 fő. 2001-ben az 1161 ha nagyságú településen 675 fő élt 218 lakásban. 2017-ben állandó lakossága 659 fő. Népességének 78 %-a tartozik valamely egyházhoz, felekezethez (71 % katolikus, 29 % református). Lakói között cigány, szerb, horvát és német nemzetiségűek is élnek.

Jelenleg a település infrastruktúrája részben kiépített: telefon-, villany-, vezetékes ívóvíz-, valamint az 1990-es évek második felében elkészült vezetékes földgázhálózattal rendelkezik. Az eredetileg 1966-ban épült törpevízmű mellett 2005-ben új kút fúrására került sor. A községnek rendkívül jóízű, ártézi vize van.

A faluban könyvtár, postahivatal, patika, élelmiszer-, valamint italbolt működik. Alsó és felső tagozatos iskolája, valamint óvodája van. Két háziorvos is rendel a településen. A községben sertés- és szarvasmarha-tenyésztéssel, valamint gabonatermesztéssel és szőlőműveléssel foglalkoznak. Jelentős szerepe van ezen kívül a méhészetnek is. A település jelesebb ünnepe közé tartozik az Orbán-nap, illetve az október végén tartott töklámpás felvonulás. A faluban hagyományőrző lovas-íjász egyesület működik.

A településhez tartozik Csatahely (Csakadia), mely a 19. század második felében kialakult uradalmi majorság volt. Lakóinak száma 1930-ban 98, 1970-ben 85 fő. Jelenleg is lakott településrész. A néphagyomány szerint elnevezését annak köszönheti, hogy miután nagy tűz ütött ki a pusztán, a földeken dolgozók azt kiáltották: „Nem sajnálok semmit, csak a diómat!”

Határában kereshető elpusztult falu: Szentdemeter.

A faluba betérőket köszöntő táblák Gazdag Ferenc szentlőrinci lakos keze munkáját dicsérik, felállításukra 2008-ban került sor.

A 6-os számú főközlekedési út mellett, aranyvesszősövénnel szegélyezett kis parkban álló honfoglaláskori motívumokkal díszített Millenniumi emlékművet Szatyor Győző készítette, ahogy a botykapeterdi és a nagypeterdi szőlőhegy határán felállításra került Szent-Orbán szobrot is. A református templom 1786-ban későbarokk stílusban épült, klasszicista stílusú tornya és főhomlokzata 1822-ben készült el. Érdekességei közé tartozik a festett kazettás karzatalj és az 1880-ban készült egymanuális, 6 regiszteres Angster-orgona. Az épületet műemlékké nyilvánították. A templom mellett találjuk Varga Árpád által felállított Hála-kopjafát, mellyel felesége gyógyulásáért könyörgött az Úrnál. A templom mellett álló I. világháborús emlékmű kőből faragott turulokkal és koronával díszített mészkő obeliszk rajta 18+11 névvel. Érdekessége, hogy a madarakat és a koronát kétszer vetették le az utóbbi fél évszázadban, azonban mindannyiszor elásták a templomfal tövében a díszeket, így azok ismét visszakerülhettek eredeti helyükre.

A falu híres szülötte Baksay Sándor (1832-1915) református püspök, szépíró, költő, műfordító, a Magyar Tudományos Akadémia tagja. Fontosabb munkái: Szederindák (1891), Gyalogösvény (1896), Iliász fordítás, Lucanus Pharsaliája fordítás, Dáma, A király futása, Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képekben. 1884-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, 1903-ban rendes tagja lett. 1904-től a dunamelléki református egyházkerület püspöke volt haláláig. 1910-ben a Magyar Tudományos Akadémiasztleletbeli tagjává választotta. Szülőháza a 6-os számú főközlekedési út mellett található, jelenleg a református egyház tulajdona.

település keleti oldalán vizes élőhelyet alakított ki az önkormányzat horgászati lehetőséggel, partján padokkal és kemencével. A tópart mellett találjuk a helyi piacot.

A település közigazgatási területén áthalad a Szigetvár – Pécs – Máriakéménd közötti Mária Zarándok út, amely a Kárpát-medence Mária-kegyhelyeit köti össze.

(forrás: <http://nagypeterd.hu/>, Szigetvár és vidéke, Szigetvár – Dél-Zselic Többcélú Kistérségi Társulás, 2009)

3_ÖRÖKSÉGÜNK

.....

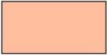
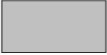
A településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

3.1 Taj – es természeti oltalom alatt álló értékek es területek

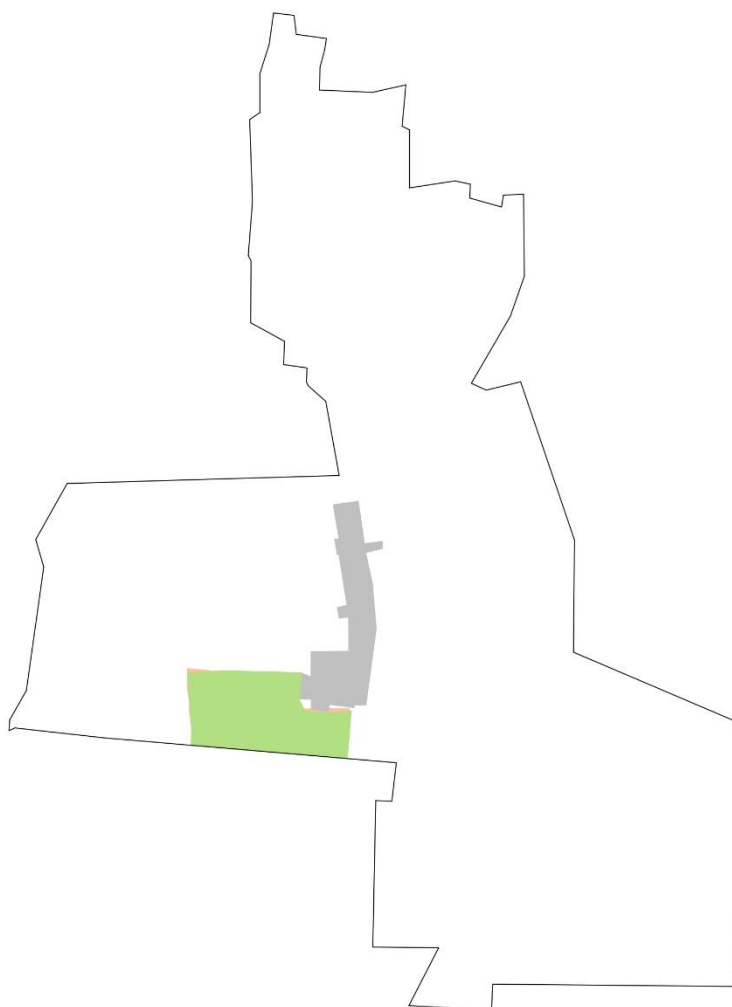
Régészeti lelőhelyek:

azonosító	megye	település	lelőhelyszám	név	védelem	hrsz	EOV Y koordináta	EOV X koordináta
52471	Baranya	Nagypeterd	1	M60/76. lh.	szakmai	040, 043, 042, 041	563157	77861
88373	Baranya	Nagypeterd	2	Rejek	szakmai	058	563038	76689
88375	Baranya	Nagypeterd	3	Szigeti-dűlő II.	szakmai	064	562525	76732
88377	Baranya	Nagypeterd	4	Szigeti-dűlő	szakmai	064	561952	76766
88379	Baranya	Nagypeterd	5	Nagyvölgyi-árok	szakmai	072	561467	76804
92925	Baranya	Nagypeterd	6	Nagyvölgyi-árok 2.	szakmai	078, 076/2	561272	77063

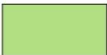
JELMAGYARÁZAT

- VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET ÖVEZET
- TERMÉSZETI TERÜLET ÖVEZETE
- TELEPÜLÉSI TERÜLET
- TELEPÜLÉS HATÁR

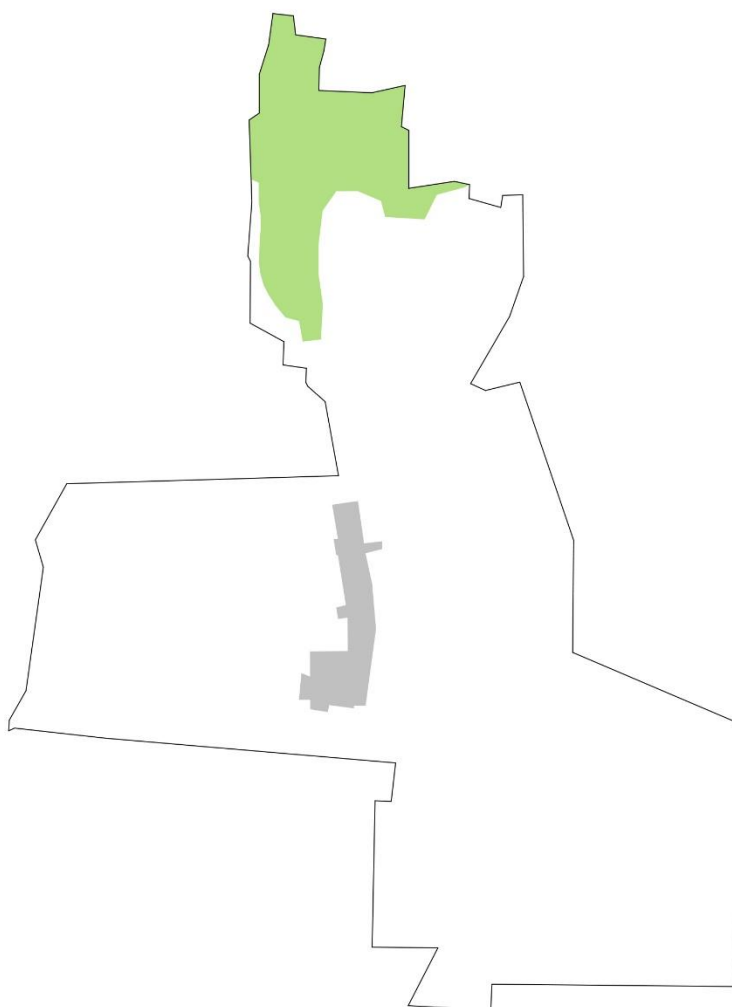
NAGYPETERD Védett természeti terület

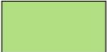
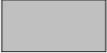
JELMAGYARÁZAT

- TÁJKÉPVÉDELMI TERÜLET ÖVEZETE
- TELEPÜLÉSI TERÜLET
- TELEPÜLÉS HATÁR

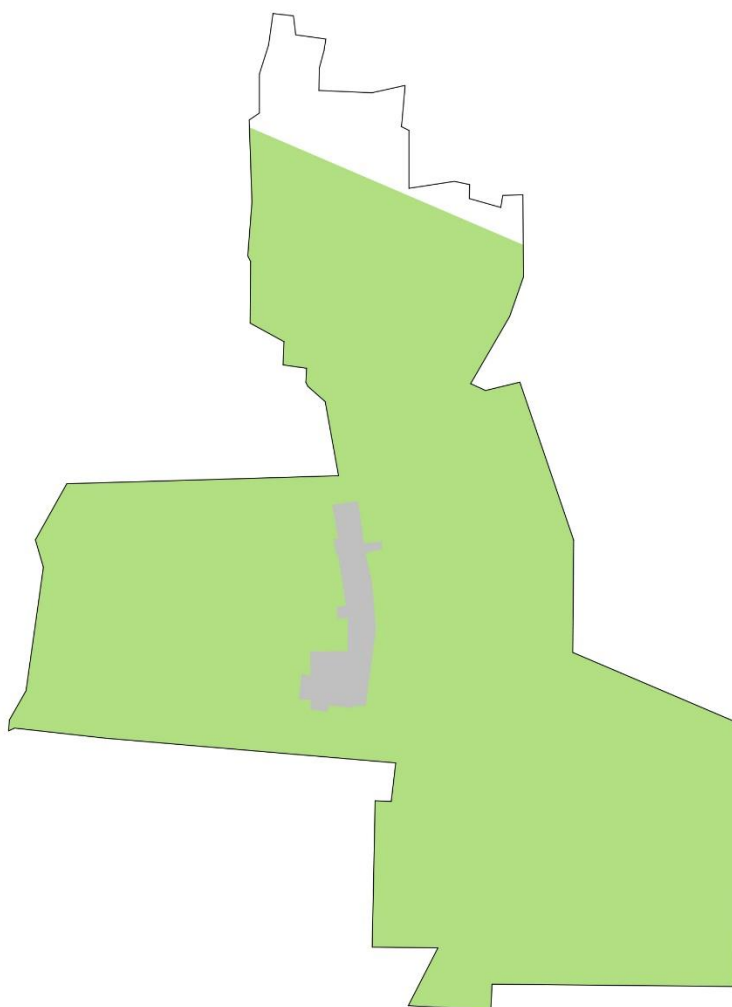
NAGYPETERD Tájképvédelmi terület övezet

JELMAGYARÁZAT

- KIEMELTEN FONTOS ÉRZÉKENY
TERMÉSZETI TERÜLET ÖVEZETE
- TELEPÜLÉSI TERÜLET
- TELEPÜLÉS HATÁR

NAGYPETERD Kiemelten fontos érzékeny természeti terület

3.2 Művi értékek

sorszám	utca	házsám	helyrajzi szám	funkció	védettség foka
Országos műemléki védettségű épületek:					
M1	Kossuth Lajos u.		176	Református templom	Országos védettség
Mk – Műemléki környezetbe tartozó ingatlanok			48, 49, 50, 51, 52, 175/1, 175/2, 172, 171		
Helyi védettség					
1.	Kossuth Lajos u.	21	9/2	Lakóépület	H1
2.	Kossuth Lajos u.	10	28/2	Melléképület	H1
3.	Kossuth Lajos u.	22	36	Lakóépület és gazdasági épület (ól góré)	H1
4.	Kossuth Lajos u.	38	45/1	Baksay ház	H1
5.	Kossuth Lajos u.	44	48	Lakóépület	H1
6.	Kossuth Lajos u.	66	58	Lakóépület	H1
7.	Kossuth Lajos u.	70	60/5	Lakóépület	H1
8.	Kossuth Lajos u.	80	67	Iroda	H1
9.	Kossuth Lajos u.	81	147	Lakóépület	H1
10.	Kossuth Lajos u.	77	153	Lakóépület	H1
11.	Kossuth Lajos u.		175/1	Világháborús emlékoszlop	H1
12.	Kossuth Lajos u.	47	177	Gazdasági épület (istálló)	H1
13.	Csatahely major		050/12	Kúria	H1
14.	Szőlőhegy		309	Présház	H1
15.	Szőlőhegy		401	Présház	H1
16.	Szőlőhegy		422	Présház	H1
17.	Szőlőhegy		445	Présház	H1
18.	Szőlőhegy		609	Présház	H1
19.	Szőlőhegy		945	Présház	H1
20.	Szőlőhegy		1025	Présház	H1
21.	Szőlőhegy		1028	Présház	H1
22.	Szőlőhegy		1051, 1054	Présházak	H1
23.	Szőlőhegy		1059	Présház	H1
24.	Szőlőhegy		1095/1	Présház	H1

M – Országos műemléki védettség

MK – Országosan védett műemlék (vagy műemléki jelentőségű terület) közvetlen környezete, amit védetté nyilvánítottak.

H1 – Helyi, az építmény, vagy együttes egészére vonatkozó védettség

Kossuth Lajos utcában található az országos műemléki védelemmel rendelkező református templom épülete, aminek a harangtoronya Nagypeterd meghatározó vertikális eleme.

A református templom mellett, a Kossuth Lajos utca elején található a H1-es védettséggel rendelkező Világháborús emlékmű.

Kossuth Lajos utca 10, helyi védelemmel rendelkező melléképülete. Az utcával merőleges gerincű, a telekhatártól néhány méterrel hátrébb tollt, nyerstégla homlokzatú melléképület. Részletgazdag, tűzfal, és homlokzati kialakítással. Tömege, homlokzatai védendőek.

Kossuth Lajos utca 21, helyi védettséggel rendelkező lakóépülete. Az utcával párhuzamos különleges kialakítású lakóépület. Két fő részből, illetve egy azt összekötő szakaszból áll. Egyedi részletgazdag utcai homlokzatkialakítással. Manzárdtető's megoldással. Tömege, utcai homlokzata védendő

Kossuth Lajos utca 38, helyi védettséggel rendelkező Baksay ház. A 6-os főút, és a Kossuth Lajos utca sarkán található emlékház. Hagyományos tornácos kialakítással, melynek udvar felőli részén boltíves nyílások lettek kialakítva, míg az utcai végén egy ajtót helyeztek el. Tömege, utcai homlokzata védendő.

Kossuth Lajos utca 47, helyi védettséggel rendelkező gazdasági épülete. A Kossuth Lajos utca 47 szám alatt található telken hosszanti irányban elhelyezkedő gazdasági épület. Hagyományos, részletgazdag nyerstégla homlokzati kialakítással. Boltíves nyíláskialakításokkal. Tömege, homlokzatai védendőek.

*Csatahely major, H1-es védettséggel
rendelkező kúria épülete*

Présház hrsz 309, H1-es védettséggel.

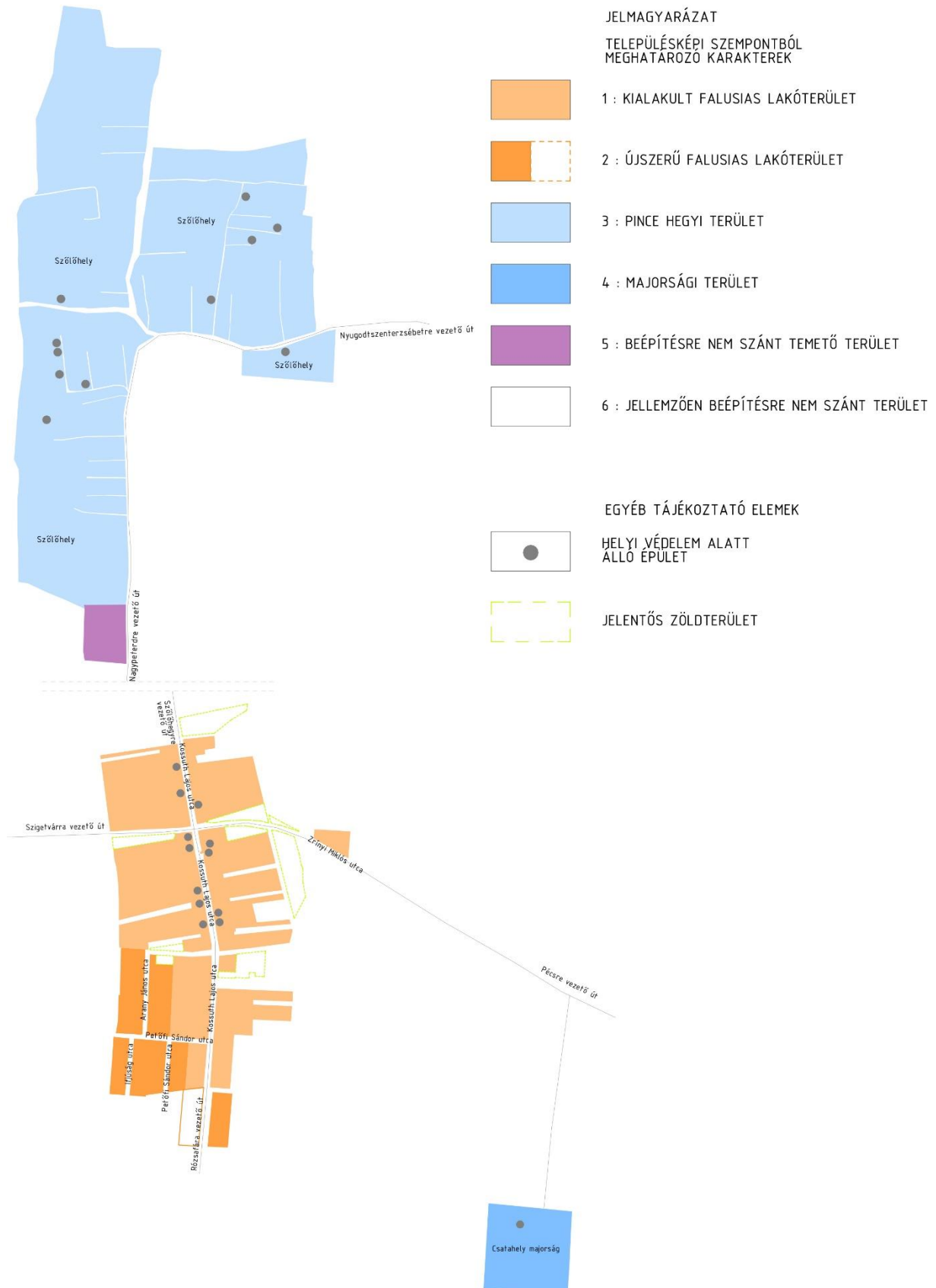

4_TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

.....

Elterő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

.....

1 : KIALAKULT FALUSIAS LAKÓTERÜLET

A település lakóterületről általánosságban elmondhatjuk, hogy oldalhatáron álló beépítésű, oromfallal az utca felé fordulva vagy azzal párhuzamos épületek falusias külsőt mutatva. Az épületek hosszú keskeny tömegükkel, többször az utcára beforduló elülső szárnyal rendelkeznek. Jellemzően 35–40 fok közti tető hajlásszöveget alkalmaznak. A telkekre jellemző, hogy hosszan benyúlnak az utcafrontról, ezzel keskeny parcellákat alkotva. Az épületekre jellemző, hogy az elülső lakórész rendelkezik kapcsolattal az utcával míg a hátsó udvaron a melléképület található. Az épületek földszintesek.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

.....

2 : ÚJSZERŰ FALUSIAS LAKÓTERÜLET

A lakóterületeiről általánosságban elmondhatjuk, hogy lakóépületei oldalhatáron álló beépítésűek, oromfallal az utcával párhuzamosan épületek újszerű falusias külsőt mutatva. Az épületek kevésbé hosszú keskeny tömeggel épületek mint a kialakult falusias lakóterületeken. Jellemzően 35–40 fok közti hajlásszöveget alkalmaznak. A telkekre jellemző, hogy nem hosszan nyúlnak be az utcafrontról, ezzel is az újszerű, később parcellázott területre jellemző képet mutatva. Az épületekre jellemző, hogy az előlő lakórész rendelkezik kapcsolattal az utcával míg a hátsó udvaron helyenként a melléképület található. Az épületek földszintesek tetőtér beépítéssel.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

.....

3 : PINCEHEGYI TERÜLET

A település szőlőhegyén az épületállomány eltér a kialakult falusias és újszerű falusias lakóterületről. Ebben az esetben nem is beszélhetünk lakóterületről, helyette a szorosan a mezőgazdasági művelés, azon belül a szőlővel foglalkozó ágazat kiszolgálására szolgáló prэшázak karakteres megjelenése a mérvadó. Általánosságban elmondhatjuk, hogy szabadon álló beépítésűek, utcához való viszonyát jelen helyzetben nem tudjuk és nem is kell vizsgálni. Az épületek hosszú keskeny tömeggel rendelkeznek. Jellemzően 35-40 fok közti tető hajlásszöveget alkalmaznak. A telkekre jellemző, hogy nincs közel azonos formai megjelenési formája. Az épületekre jellemző, hogy kevés általában 1-2 helyiséggel rendelkeznek. Az épületek földszintesek.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

.

4 : MAJORSÁGI TERÜLET

A település Csatahely majorban található épületállománya eltér a kialakult falusias és újszerű falusias lakóterülettől. Ebben az esetben nem is beszélhetünk igazi lakóterületről, helyette a szorosan az itt található helyi védelemmel ellátott kúria köré csoportosuló lakó és mezőgazdasági funkciók csoportosulásáról lehet beszélni. Általánosságban elmondhatjuk, hogy szabadon álló beépítésűek, utcához való viszonyukat jelen helyzetben nem tudjuk és nem is kell vizsgálni. Jellemzően 35-40 fok közti tető hajlásszöveget alkalmaznak. A telkekre jellemző, hogy nincs közel azonos formájuk megjelenési formája. Az épületek földszintesek.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

.....

5 : JELENTŐS ZÖLDTERÜLET

A településen található jelentős zöldfelületen találjuk a játszóteret és a szabadidős programokra is alkalmas közparkos részt valamint az iskola udvari részét, ahol padokon ülve tudjuk eltölteni szabadidőnket.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

.....
6 : BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TEMETŐI TERÜLET

A beépítésre nem szánt temetői terület közé tartozik a település északi végében elhelyezkedő temetői területek.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

.....

7 : JELLEMZŐEN BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A beépítésre nem szánt területek közé tartoznak településünkön az utak nyomvonalai, patakok medrei és a külterülethez tartozó területrészek.

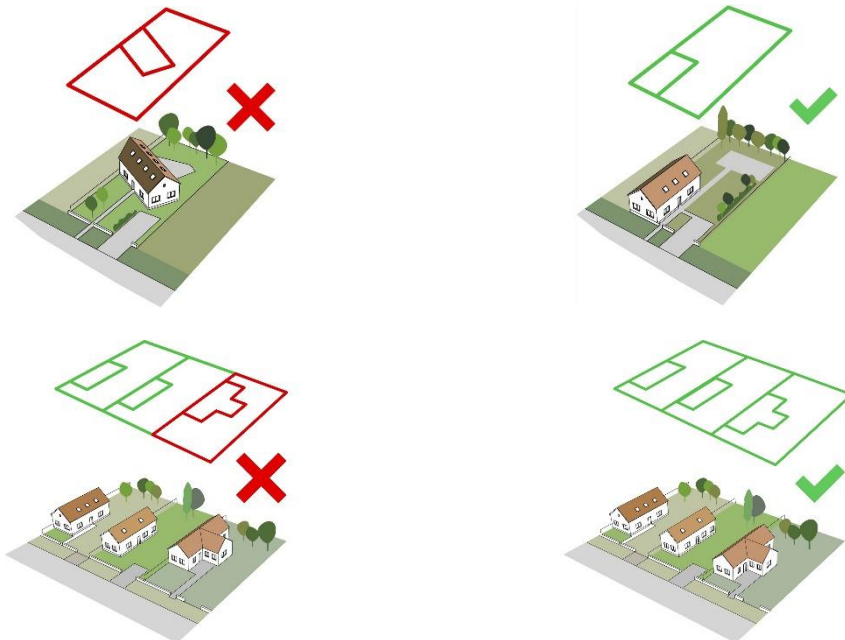
5_AJÁNLÁSOK

.....

1 : KIALAKULT FALUSIAS LAKÓTERÜLET

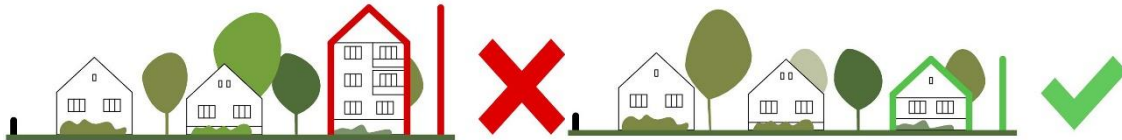
TELEPÍTÉS

A településen általánosságban a kialakult falusias lakóterületen a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

MAGASSÁG

Nagypeterd kialakult falusias településrészén a családi házak magassága közel azonos, jellemzően földszintesek. A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a település utcaképébe.

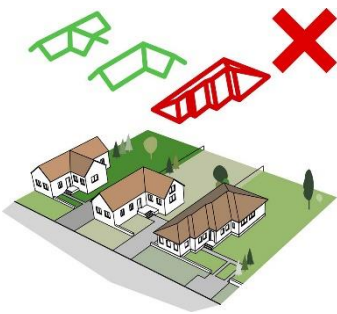
TETŐHAJLÁSSZÖG

Nagypeterd kialakult falusias lakóterületein a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetük. A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a meglévő környezethez.

TETŐFORMA

A kialakult falusias településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével kell illeszkedni. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házakból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú. Előfordul a településen, hogy az utcafronti épületszárny befordul az utcafrontra. Ez esetben az új épületeknél is ezt a mintát kell követni.

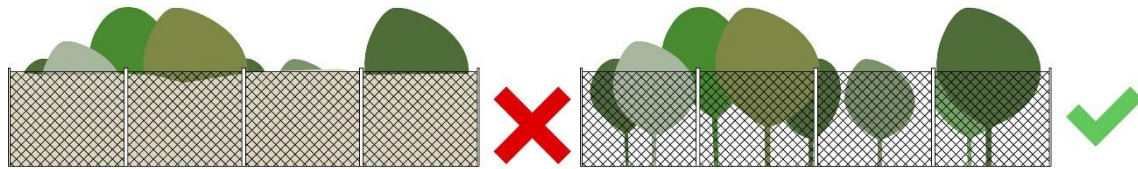
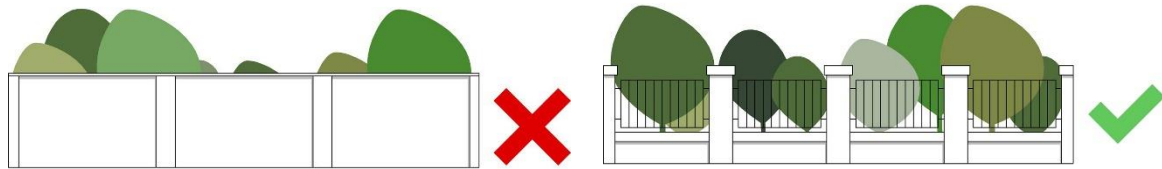
ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Nagypeterd település színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat. Nagypeterden a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.

KERÍTÉS

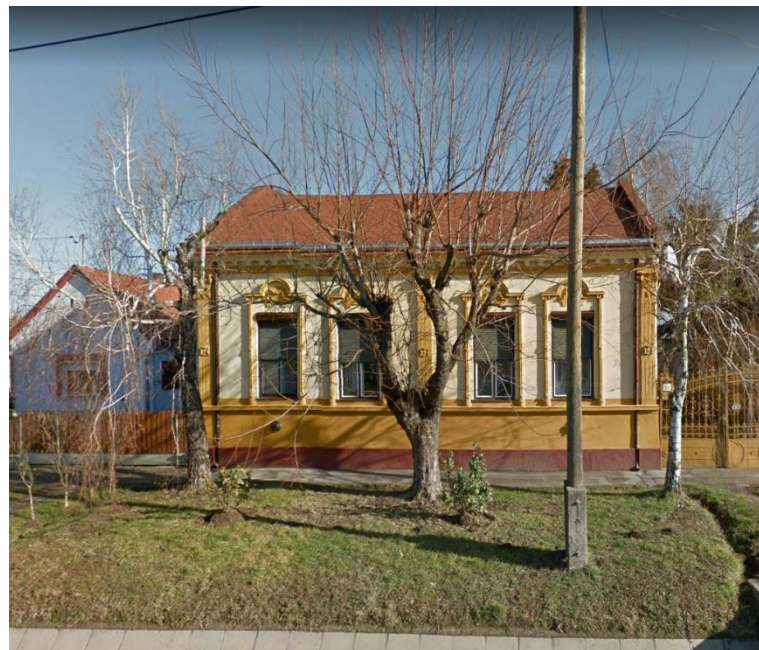
Nagyptered lakóterületein az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatók.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek külső megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért minőségi módon kell hogy tegyünk. A településen található nyílászárók egyediséget mutat, mely sajátosság megőrzése a mi feladatunk is. A településen jól megfigyelhető: egy szárnyú, jellegzetesen két vagy osztás nélküli ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással. A településen hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg. Új ház építésekor érdemes körül járni a környéket, és inspirálódni, hogy az otthonunk minél jobban bele tudjon simulni környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

Az épületek nyílászáróinál is van lehetőség a részletek kialakítására. Ezek a részletek is hozzájárulnak a homlokzat összképéhez, gazdagítják azt.

A felújítások során a nyílászárók cseréjénél fontos hogy megőrizzük a régi szerkezetek szépségeit és növeljük a műszaki tartalom minőségét.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az épületeink külső megjelenése, burkolása, vakolatának színezése, megmunkálása mindig is kedvelt tulajdonosi eszköz volt településünkön és természetesen máshol is. Ezentúl is lehetőséget kell hagyni hogy formálják a saját képükre lakóhelyüket az itt lakók, de figyeljünk a végső összképre! A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat az egységes képet mutató, tiszta településképből. A jól megválasztott burkolat nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja.

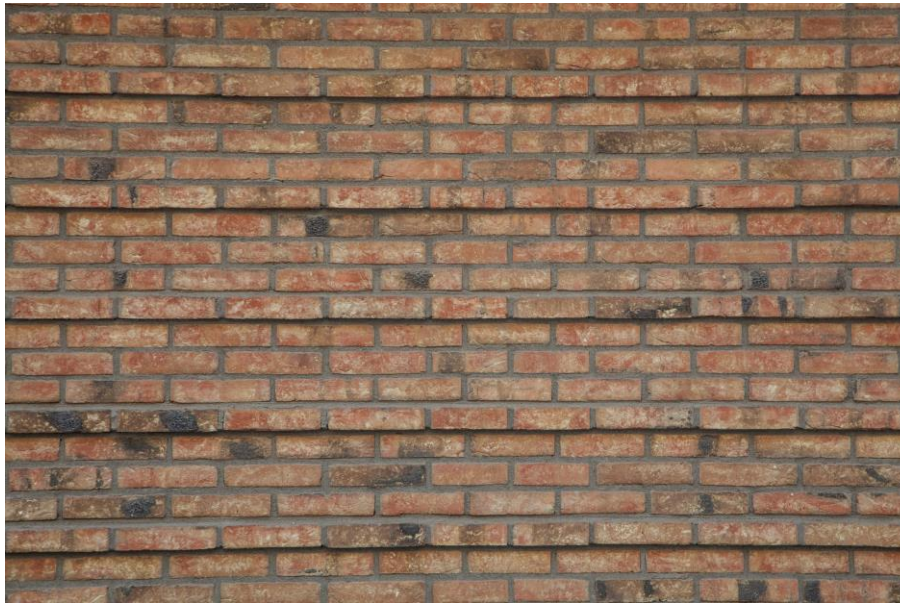

A kevés anyagot használó homlokzatok estén is lehetőség van impozáns épületegyüttes kialakítására.

A homlokzat struktúrájába illeszkedő részletek alkalmazásával létre tudunk hozni megnyerő homlokzatokat. Figyeljünk rá, hogy ne legyen a létrejövő felület túldíszített, giccsbe hajló.

A téglá mint burkolat használata nem elterjedt. Jelenleg csak a melléképületek anyaghasználatában jelenik meg. Azonban új épületek esetében lehetőség nyílik a téglá mint homlokzati anyag használatára.
(forrás:
<http://tak.lechnerkozpont.hu/node/7192>)

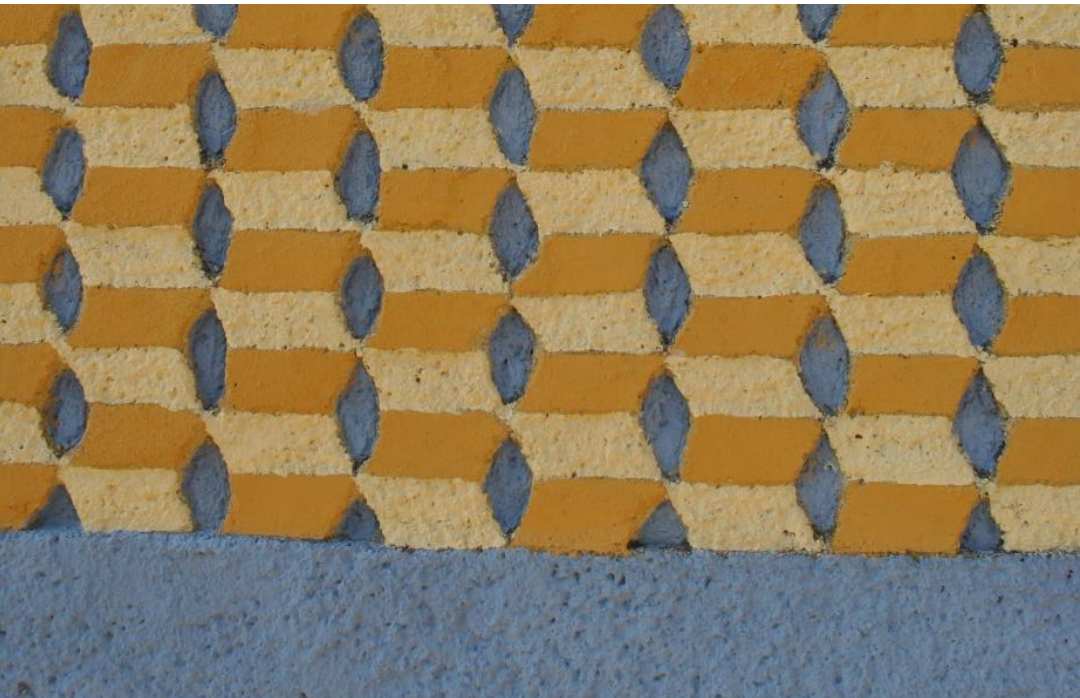

A cserépfedés alkalmazása a kialakult falusias településrészekben ha az natúr vagy a település képevel harmonizáló színű minden esetben egy elfogadott megoldás lehet.
(forrás:
<http://tak.lechnerkozpont.hu/node/7203>)

RÉSZLETEK

A régi házak részleteit öröm megfigyelní! És az új házak építése előtt tanulságos is. Elődeink fa és fémmunkái csodálatosak, formakincsük időtálló, az alkalmazott anyag szépen öregszik. Házaink kiegészítói, a kerítések, lámpák, árnyékolók, postaládák, korlátok egytől egyik aktívan alakítják a végső látható képet, hangulatot. Akkor járunk jól, ha mindent egyforma igényességgel, odafigyeléssel tervezünk meg, választunk ki. A színek használata, a változatosság gyönyörködtet, ezek összképének gondos kitalálása odafigyelést igényel. Ezek a részek akár sűrűbben is cserélhetők, ha a tulajdonos már mást szeretne (mégis túl élénk a szín) vagy az elérhető technika lehetővé teszi (LED-es lámpák, motoros kapu, rejtett árnyékoló).

A homlokzat díszítésének van feltűnő és kevésbé feltűnő módja is. Ezen módok mindegyikénél figyelni kell arra, hogy megfelelő összhangba legyen az összképpel.

A részletek az épület bármilyen szerkezeténél megjelenhetnek; a képen látható párkány és tető kibúvók szép elemei a háznak.

A tetőfedés megválasztásánál lehetőségünk van a megszokottabb cserépfedés helyett a fémlemez fedést választani. Az ereszek kialakításánál lehetőség van azokat fekvő ereszként megfogalmazni, amely esetben szép részleteket helyezhetünk el az épületünkön.

KERÍTÉSEK

A kerítések kialakításánál is fontos ügyelünk a megnyerő és utcaképbe illeszkedő kialakításra, mivel ez az első mindenki által látott felület amely kapcsolódik az épületünkhöz.

A településen támogatott az áttört kerítések alkalmazása. Amelyek betekintést engednek a kert és a ház környéki szép környezetbe.

A magánterület és a közterület határán létesített kerítés fontos elem az utcakép szempontjából. A képen látható kerítés díszítettségében és színhasználatában harmonikus kapcsolatban áll az épülettel és megjelenésével „díszíti” az utcaképet.

A meglévő kovácsoltvas kerítés esetében fontos hogy megőrizzük az egykor megalkotott részletekkel teli kialakítást abban az esetben is ha az adott elem felújításra szorul és egyes elemeit cserélni kell.

KERTEK

Településünknek és épületeinknek egyaránt illeniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. A kialakult falusias lakóterületen a tájba illesztés során a hagyományos településképp megőrzése az elsődleges cél. Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat a déli kitettségű falak közelében ültessünk. Az előkertbe ültetett fák, cserjék helyének megválasztásakor vegyük figyelembe a ház homlokzati kialakítását, nyílászáróinak elhelyezését. A kerti építményeket takarjuk, hogy az épület jobban érvényesüljön. A régi épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fásszárú növényzet megővésére. A ház méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk. Szándékunk szerint magas növényzettel csökkenthetjük, alacsony növényekkel növelhetjük a ház méretének érzetét.

A szépen karban tartott kert nagyban hozzájárul az épület és az utcakép szép megjelenéséhez és kellemes hangulatot kölcsönöz a használó számára.

A kerten belül kialakított közlekedő felületek burkolatainak is illeszkedni kell az összképbe. Itt is jó lehetőségeket nyújt a téglá anyag használata. (forrás: <http://tak.lechnerkozpont.hu/node/7040>)

A téglához hasonló kiselemes burkolatok használata is megoldást jelenthet. (forrás: <http://tak.lechnerkozpont.hu/node/7036>)

Azok a burkolat típusok is megjelenhetnek az épületek környezetében amelyek nem a régies megjelenést mutatják. (forrás: <http://tak.lechnerkozpont.hu>)

(forrás: <http://tak.lechnerkozpont.hu>)

A régies megjelenés egy másik anyaga kis kocka kő burkolat, amely nagyon impozáns megjelenést tud nyújtani.

KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA: UTCÁK

A településképi javításához a legtöbb esetben nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. A közterületek megfelelő fenntartása, a már nem használt közterületi elemek elbontása (a szükséges esetekben) látványos előrelépést jelenthet. A különböző felületek határozott szétválasztása (pl. szegélykövek alkalmazásával) szintén jelentős javulást eredményezhet. Fontos odafigyelnünk a folyamatosan átalakuló településszélek rendezésére. A település vonalas elemei vezetnek a tekintetet, felfűzik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos. A településen áthaladók leginkább ezen útvonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonalvezetésére, felszíni és felszín alatti elemeinek tájba illesztésére is. Az utcakeresztmetszet jól tükrözi a telkek és az utcák viszonyát, a település szerkezetét, ezért fontos, hogy jól használható, harmonikus módon alakítsuk ki. A járdák közelében alacsony cserjék középmagas cserjefoltokkal, majd fák, ismét cserjék, végül cserjékkel oldott parkolóhelyek kialakítása kötheti össze a járdát és a közutat. Törekedjünk a térhasználatok világos szétválasztására. Ne alkalmazzunk gyepet az utak, parkolóhelyek közelében, hogy elkerüljük a gyepré parkolást. A fasorok kiemelik a település fő útvonalait, irányítják a tekintetet. A fasorok kialakításakor ügyeljünk arra, hogy a megfelelő távolságra ültessük őket, figyelembe véve végleges méretüket. Olyan fajokat válasszunk, amelyek nem nőnek bele a felsővezetékbe, egyéb közművezetékbe és az út fölé, akadályozva a biztonságos közlekedést. A jó faválasztással és ültetéssel elkerülhető a csonkolással kialakult fák csúnya látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére.

Kerüljük fasorok kialakítását élénk lombosított fajokból (pl. vérszilva –Prunus cerasifera) és inváziós növényfajok telepítését, lásd településképi rendelet melléklete

A növényzet utcák mentén történő elhelyezése és azok gondozása nagyban hozzájárul az utcakép javulásában. Az nyári hónapokban a jól elhelyezett fák segítséget nyújthatnak az árnyékos felületek növelésében, amely javíthatja az épületek belsőjének hőmérsékletét.

Az utcák rendezett, karbantartott megjelenése elengedhetetlen a településkép egészének javításához, fenntartásához.

Az utcákon elhelyezett padok és azok rendezett környéke is nagyban hozzájárul a település képéhez. Az itt élők számára élhetőbb közös tereket hozva létre.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A közösségi szabadterek azok a találkozási pontok, ahol a településhez, településrészhez és a helyi közösséghez tartozásunkat a természethez kapcsolódva, szabadabban élhetjük meg. Mivel rendszerint hosszabban tartózkodunk ezeken a helyeken, megjelenésük fokozottan fontos. Rendszerint ezért e teresedések összetett tervezését szakemberek csoportja végzi. A nem megfelelő tér biztosítása rossz használathoz, a környezet gyors leromlásához vezet. A teresedések kialakításakor fontos felmérni a használók várható szokásait, a használók számát, a használat időszakait, jellegét. A megfelelő mennyiségű és minőségű teret szükséges biztosítani a tevékenységekhez és a közlekedéshez. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal. Alapvető szükséglet a megfelelő térformálás.

A közterületeken ültetett növényállomány képes a forgalmi zaj részleges megszüntetésére, valamint az úton közlekedő autók látványát is képes eltakarni.

A parkokban elhelyezett közösségi élet kialakulását szolgáló elemek elhelyezése fontos a település életében. Ezen elemek által tudjuk az itt élők életébe belecsempészni a közös programokat, illetve azok lehetőségét. Ezeket az elhelyezett utcabútorokat, legyenek azok építettek vagy egy elemként lerakottak magas minőséggel kell megalkotni.

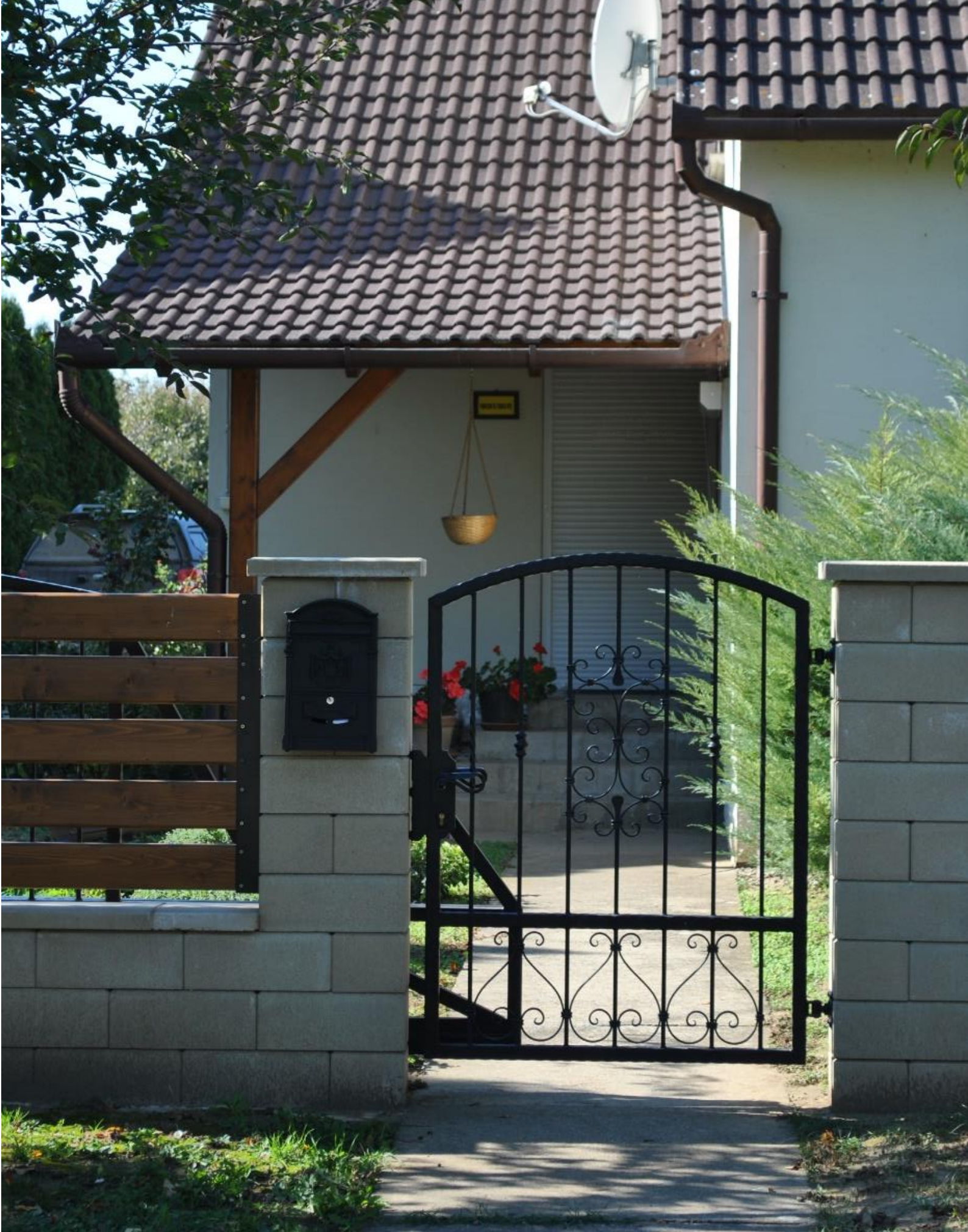

A közterületek és parkok esetében is lehetőség van fák és magasabb cserjék ültetésére. Amelyek lehetnek olyanok is amelyek nem rendelkeznek terméssel, csak a dekorációs értékük miatt lettek telepítve.

Az ültetett növényzet használatával egy hosszútávon is vonzó környezet hozható létre. Településünkön több helyen is megtalálható impozáns telepített növényállomány. A növényzet rendezett kialakítása szép utcakép létrehozását teszi lehetővé

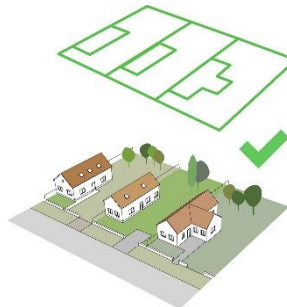
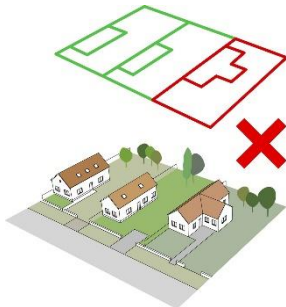
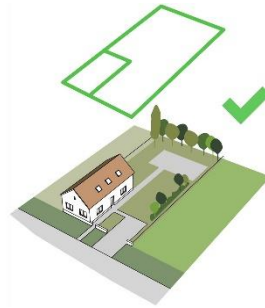
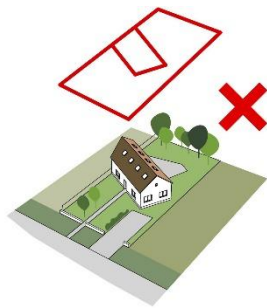

2 : ÚJSZERŰ FALUSIAS LAKÓTERÜLET / ÚJSZERŰ FALUSIAS FEJLESZTÉSI TERÜLET

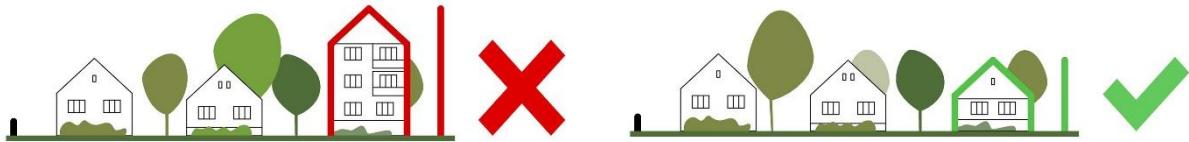
TELEPÍTÉS

A településen általánosságban az újszerű falusias lakóterületeken (és az újszerű falusias fejlesztési területeken) a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

MAGASSÁG

Nagypeterd újszerű falusias településrészén (és az újszerű falusias fejlesztési területeken) a családi házak magassága közel azonos, jellemzően földszintesek. A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a település utcaképébe.

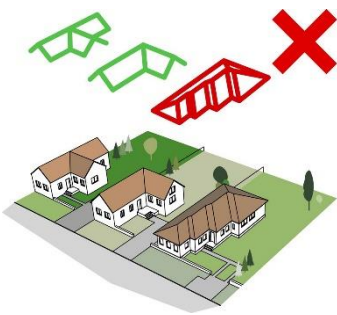
TETŐHAJLÁSSZÖG

Nagypeterd újszerű falusias lakóterületén (és az újszerű falusias fejlesztési területeken) a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetüknek. A túl magas, illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a meglévő környezethez.

TETŐFORMA

Az újszerű falusias településrészen (és az újszerű falusias fejlesztési területeken) lévő családi házak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével kell illeszkedni. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házakból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú. Előfordul a településen, hogy az utcafronti épületszárny befordul az utcafrontra. Ez esetben az új épületeknél is ezt a mintát kell követni.

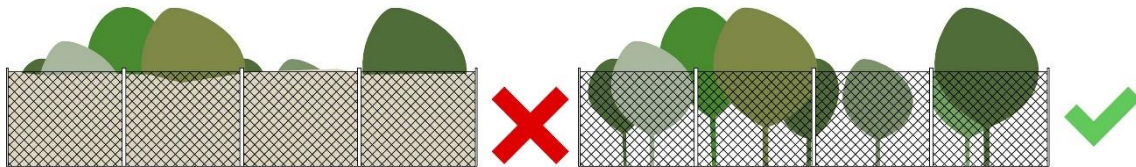
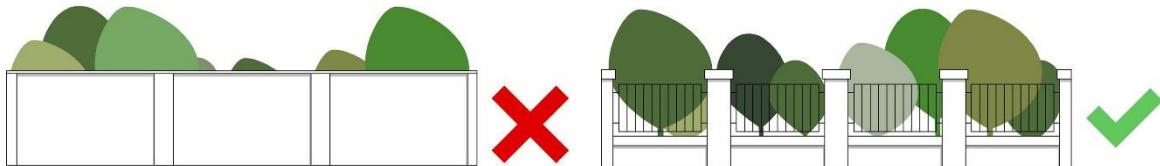
ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Nagypeterd település színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat. Nagypeterden a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.

KERÍTÉS

Nagypeterd újszerű falusias lakóterületén (és az újszerű falusias fejlesztési területeken) az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatók.

Az áttört kerítések esetében lehetőség van rá hogy az áttört részek aránya kisebb legyen mint a tömör részek.

A kerítések kialakításánál is fontos ügyelünk a megnyerő és utcaképbe illeszkedő kialakításra, mivel ez az első mindenki által látott felület amely kapcsolódik az épületünkhöz.

A településen támogatott az áttört kerítések alkalmazása, amelyek betekintést engednek a kert és a ház környéki szép környezetbe.

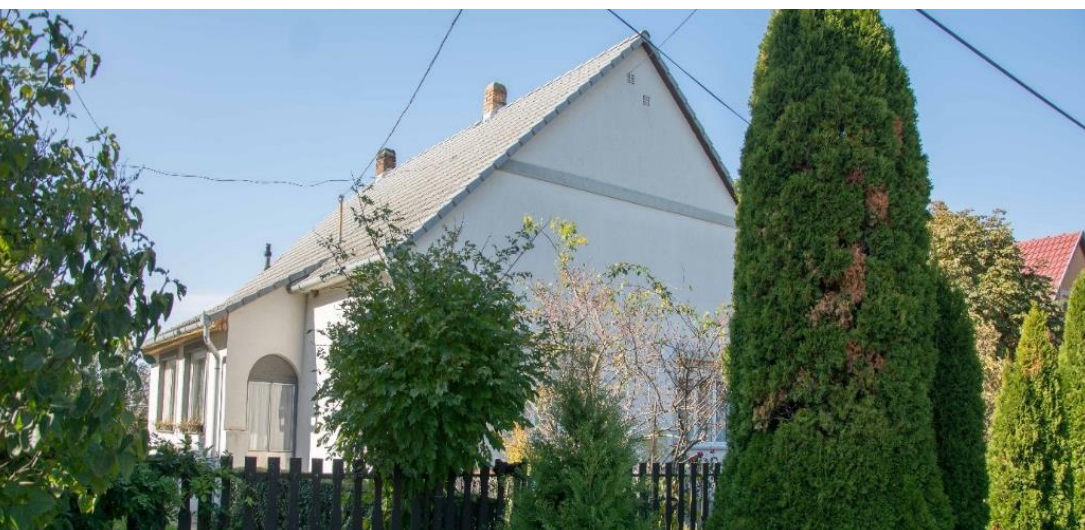

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az épületeink külső megjelenése, burkolása, vakolatának színezése, megmunkálása mindig is kedvelt tulajdonosi eszköz volt településünkön és természetesen más hol is. Ezentúl is lehetőséget kell hagyni, hogy formálják a saját képükre lakóhelyüket az itt lakók, de figyeljünk a végső összképre! A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat az egységes képet mutató, tiszta településképből. A jól megválasztott burkolat nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja.

A kevés anyagot használó homlokzatok estén is lehetőség van impozáns épületegyüttes kialakítására.

A homlokzat struktúrájába illeszkedő részletek alkalmazásával létre tudunk hozni megnyerő homlokzatokat.

Figyeljünk rá, hogy ne legyen a létrejövő felület túldíszített, giccsbe hajló.

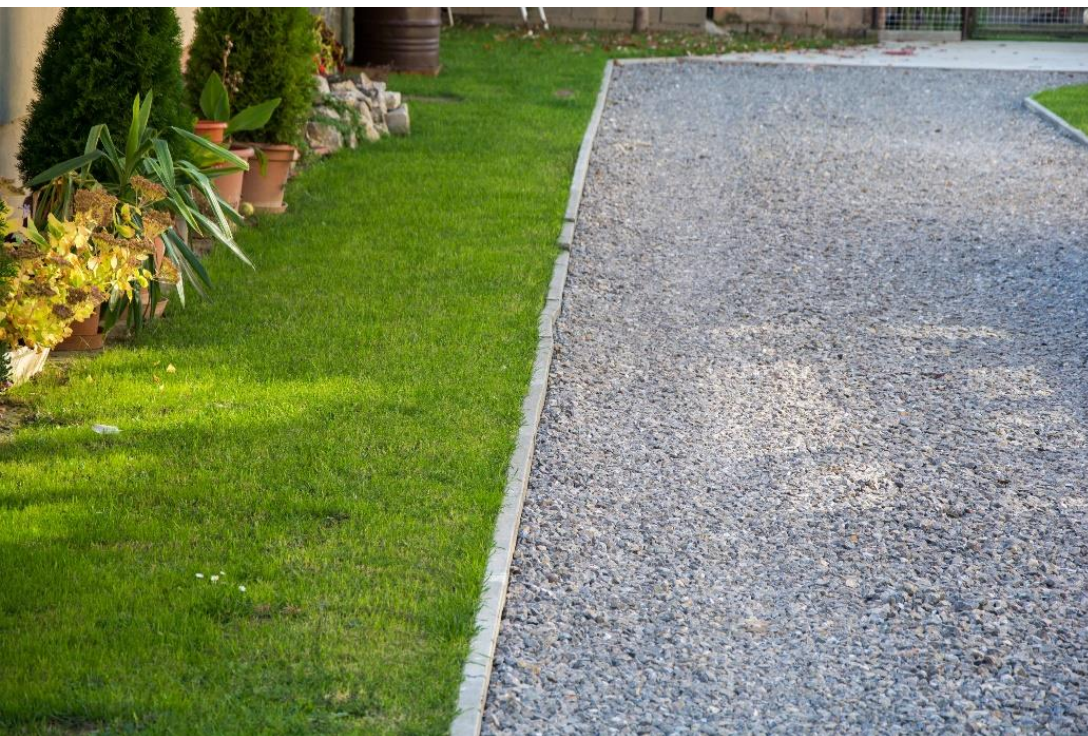
A lakóépületek és a hozzájuk tartozó egyéb elemek esetében lehetőség van a vakolt felületek, cserépfedések és kő falazatok együttes használatára úgy hogy annak végeredménye megnyerő legyen.

Az egységes utcakép elérése estén illeszkedve a szomszéd épülethez alkalmazhatunk vakolt felületeket, amelyek nem kell, hogy azonos színben készüljenek, azonban vigyázni kell, hogy ne legyen a választott szín rikítóan elütő a többi épülethez képest, ahogy azt az ajánlások ide vonatkozó részében már említve lett.

KERTEK

Településünknek és épületeinknek egyaránt illeniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. Az újszerű falusias lakóterületen (és az újszerű falusias fejlesztési területen) a fájba illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat a déli kitettségű falak közelében ültessünk. Az előkertbe ültetett fák, cserjék helyének megválasztásakor vegyük figyelembe a ház homlokzati kialakítását, nyílászáróinak elhelyezését. A kerti építményeket takarjuk, hogy az épület jobban érvényesüljön. A régi épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fásszárú növényzet megóvására. A ház méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk. Szándékunk szerint magas növényzettel csökkenthetjük, alacsony növényekkel növelhetjük a ház méretének érzetét.

A szépen karbantartott kert nagyban hozzájárul az épület szép megjelenéséhez.

A telken belül megfelelően kialakított zöldfelületek nagyban hozzá tudnak járulni az impozáns megjelenéshez.

A kertekbe ültetett növények elhelyezésére nagyon sokféle megoldást alkalmazhatunk.

UTCÁK - KÖZKERTEK

Az újszerű falusias lakóterület esetében a közterületek csupán az utcák területére korlátozódik, éppen ezért ennek megjelenése és használata rendkívül fontos. A közterületen a zöldfelületi elemek a mikroklíma és a szép, rendezett utcakép érdekében fokozott odafigyelést igényelnek.

A közterületeken elhelyezett növényállomány a rendszeres karbantartás mellett impozáns utcaképet tud mutatni.

Az egységes utcaképet a növényzet megfelelő módon való elhelyezésével úgy tudjuk módosítani hogy az egyes épületek csak akkor tárulnak a szemünk elé ha azokhoz közel értünk. Egyéb esetekben a növényállomány rejti őket.

3 : PINCEHEGYI TERÜLET

MAGASSÁG

Nagypeterd pincehegyi területen a présházak magassága közel azonos, jellemzően földszintesek. A meglévő épületek környezetébe épülő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a terület összképébe.

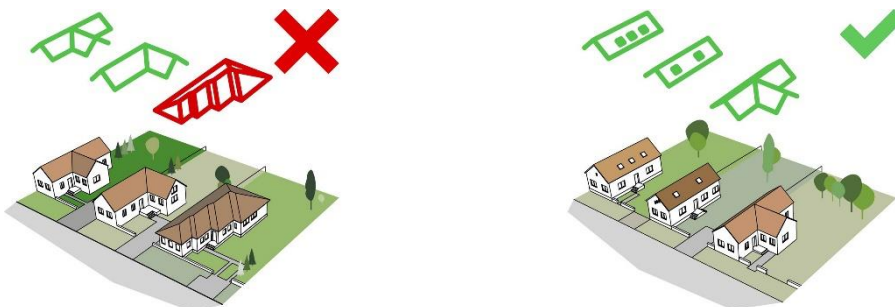
TETŐHAJLÁSSZÖG

Nagypeterd pincehegyi területein a présházak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetüknek. A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a meglévő környezethez.

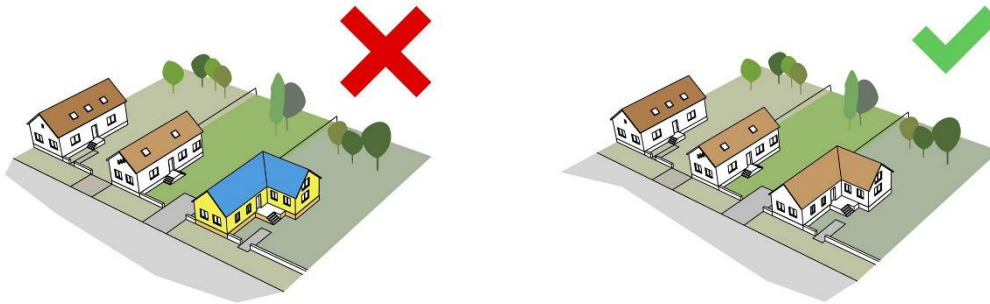
TETŐFORMA

A pincehegyi településrészen présházak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél szomszédok figyelembe vételével kell illeszkedni. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló összkép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Nagypeterd pincehegyi területének színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat. A területen a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.

A présházak esetében sok esetben alkalmaznak téglát, amely natúr színben jelenik meg a homlokzaton.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az épületeink külső megjelenése, burkolása, vakolatának színezése, megmunkálása mindig is kedvelt tulajdonosi eszköz volt településünkön és természetesen más hol is. Ezentúl is lehetőséget kell hagyni, hogy formálják a saját képükre lakóhelyüket az itt lakók, de figyeljünk a végső összképre! A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat az egységes képet mutató, tiszta településképből. A jól megválasztott burkolat nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja.

A kevés anyagot használó homlokzatok estén is lehetőség van impozáns épületegyüttes kialakítására.

A homlokzat struktúrájába illeszkedő részletek alkalmazásával létre tudunk hozni megnyerő homlokzatokat.

Figyeljünk rá, hogy ne legyen a létrejövő felület túldíszített, giccsbe hajló.

KERTEK

A pincehegyi területek estében a kert szinte teljes területe a megművelt kert részéhez tartozik, amelyben az épületek az ezeknek megművelését elősegítő funkciókat rejtik. Jellemzően szőlő műveléssel foglalkoznak ezen a területen.

A terület jelentő részén szőlő tőkékét találunk, amelyek a látvány úgy módosítják, hogy az épületeket megbúvó apró tömegekké transzformálják.

Ezen területek esetében is fontos szerepe van a gondozott kerteknek, amelyek jelen esetben is növelik az adott terület vizuális értékét.

A pincehegyi területeken is megtaláljuk a magasabb terméssel nem rendelkező növényeket, amelyek főként az egyes telkek határán jelennek meg.

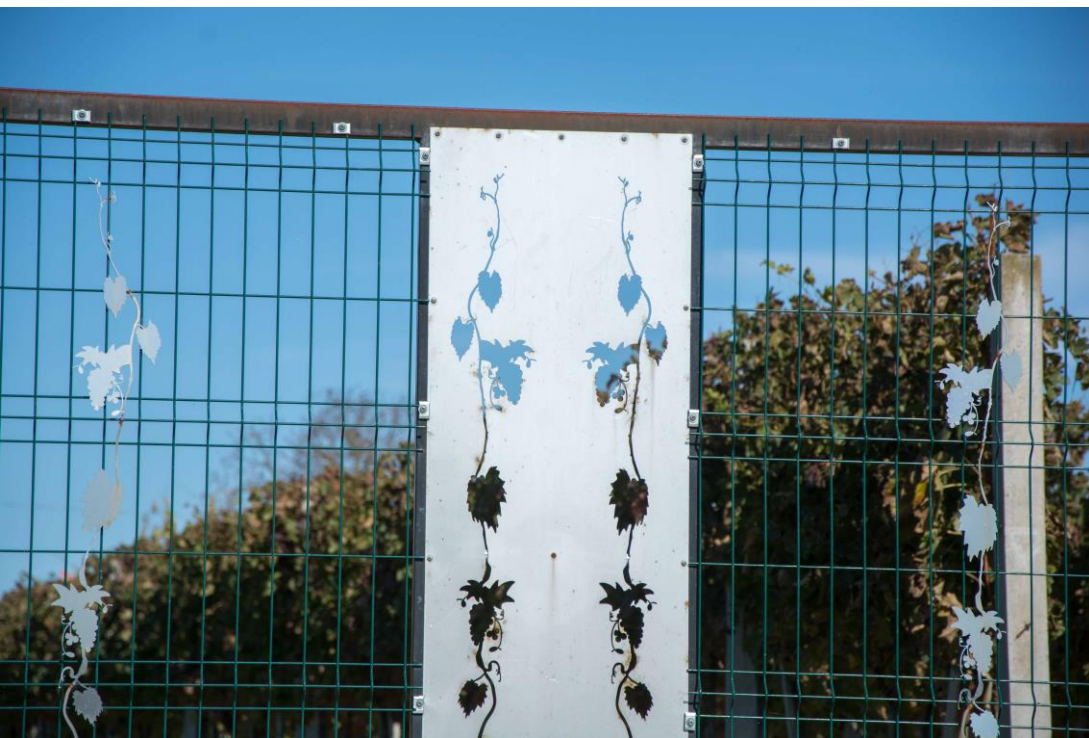

Lehetőségünk nyílik a növényzet homlokzatra való felvezetésére, ezzel szép élő felületet kialakítva. Ezen kívül segítséget nyújthat az épület árnyékolásában.

KERÍTÉSEK

A pincehegyi területek esetén általánosságban elmondhatjuk hogy kerítéssel nem rendelkeznek. A nagyobb összefüggő tulajdonban lévő telkek esetén találkozhatunk kerítésekkel. De a legtöbb esetben csak növényfallal történik a lehatárolás vagy semmilyen megjelenő módon.

Azokon a helyeken ahol megjelennek mégis a kerítések, lehetőség van a területre jellemző szőlő termelést megjeleníteni a kerítés részleteibe. Vigyázzunk, hogy a részletek ne legyenek túlzók, ne legyen az összkép giccses.

KÖZTEREK

A területen nem beszélhetünk a település többi részén megjelenő klasszikus közterekről. Jelen esetben az egyes területek megközelítését szolgáló közös használatú, általában nem burkolt kialakítású útszakaszokat sorolhatjuk ehhez a részhez.

6_JÓ PÉLDÁK I ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

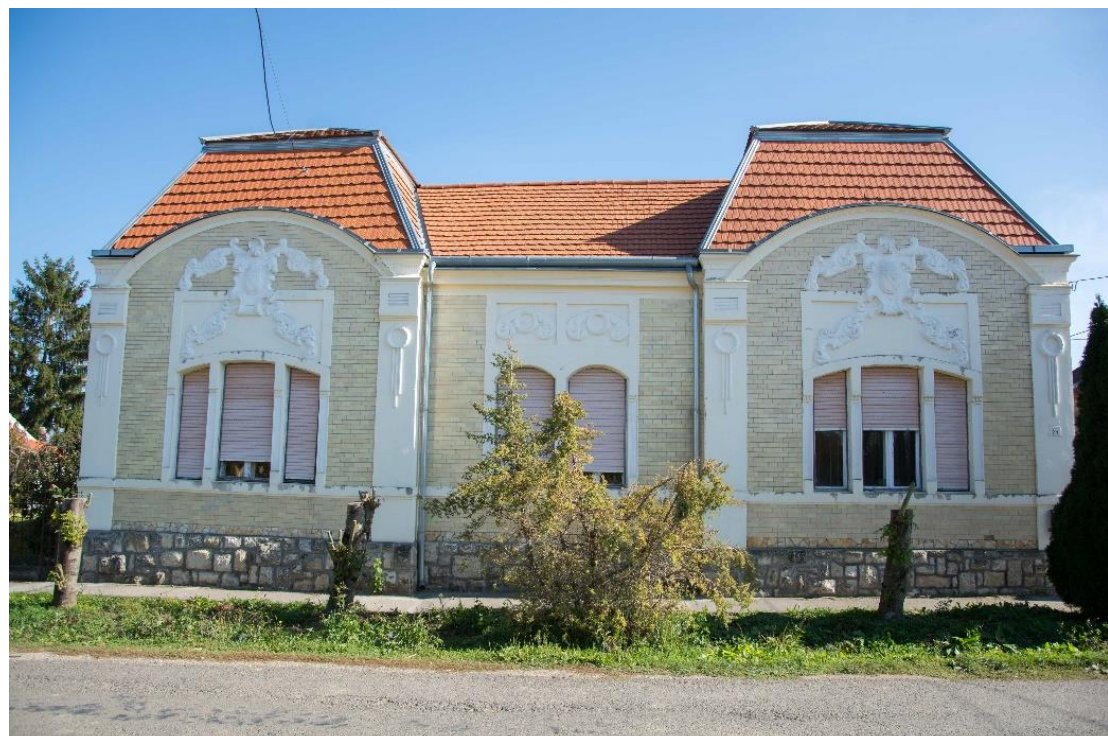
.....

Épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

A homlokzatok visszafogott egyszínű vagy akár egy alap és egy másik szín használata egységes utca képet eredményez a kialakult falusias lakókörnyezetben.

Az épületek tömegarányának helyes megválasztása fontos szempont kell hogy legyen. Példaként kell hogy szolgáljanak a település meglévő épületeinek szemrevételezése, az esetleges felújítások és átalakítások helyes megválasztása

A homlokzatokon így a tűzfalakon is egy elfogadott megoldás ha a vakolt felületek mellett megjelenik a téglá mint natúr anyag, amiből lehetőségünk van részletek kialakítására is.

Az épület előtt kialakított kert minőségi módon való megfogalmazása segít az épület és az utcakép egészének javításában, azok szerethetőbbé, élhetőbbé tételében

A homlokzat visszafogott egy színt használó kialakítása, esetlegesen alapszín azonos díszek elhelyezése elfogadott és támogatandó, ha az nem lesz túlzó.

A lábazatok terméskőből való kialakítása elfogadott a településen. Ezen lábazatok együttes használata a vakolt homlokzatokkal szépen kialakított épületet eredményezhet.

A melléképületek kialakításánál is fontos az épületek minőségi kialakítása. Ezen esetekben az ablakok részletgazdag kialakítása megengedett eszköz.

Az utcával merőleges gerincű kialakítás a melléképületek esetében is megengedett. Ezekben az esetekben a melléképületek is bele kell hogy illeszkedjenek az utcaképben.

A település újszerű épületrészn az épületek emeletein megjelennek a kialakult falusias területen nem is látott teraszok.

Az áttört kerítések az újszerű településrészen is elfogadott megoldás.

A sokszínű
növényállománnyal
teleültetett kertek szép
megjelenést nyújthatnak.
Azonban a túlzottan
változatos színvilág már
zavaró hatást is
nyújthat.

A közterületeken elhelyezett egykori használati tárgyak mint díszek alkalmazása megengedett eszköz. Abban az esetben ha ezeket a tárgyakat folyamatos karbantartásban részesítjük.

A visszafogott fehér vakolt homlokzat és az előtte található zöld növényzet szép összképet mutat.

A homlokzat egyszínű saját anyagából kialakított részleteivel szép összképet ad az előtte az utcán ültetett növényssávvval.

A korábban már említett közterületeken elhelyezett egykori használati tárgyak mint díszek alkalmazása megengedett eszköz település pincehegyi területeitől távol is. Abban az esetben ha ezeket a tárgyakat folyamatos karbantartásban részesítjük.

*A szépen megválasztott
növényekkel el tudjuk
érni a harmonikus
utcaképet.*

7_JÓ PÉLDÁK I SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

Sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

A köztéren elhelyezett hirdető táblák minőségi kialakítása fontos a településen élők és az ide érkezők tájékoztatása miatt.

A közterületeken elhelyezett szobrok és emlékművek fontos szerepet játszanak a településképben és életében, ezért ezek minőségi megjelenése elengedhetetlen.

Az utcákon elhelyezett reklámtáblák esetén is fontos, hogy az adott elem illeszkedjen az utcaképbe.

A településen működő piac és egyéb nem állandóan nyitva tartó árusító helyek kialakításakor is fontos a megfelelő minőség elérése.

Az árusító helyekhez tartozó nem fedett területeknél is törekedjünk arra, hogy az adott építmény az igények kiszolgálása mellett illeszkedjen az összképbe látvány tekintetében is.

IMPRESSZUM

.....

NAGYPETERD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

nagypeterd@hotmail.com
7912 Nagypeterd, Kossuth Lajos utca 93/a.
Telefon: +36 73 446 605
Polgármester: Magda József
Főépítész: dr. Gyergyák János

KÉSZÍTETTE:

AU.ROOM Építész Műhely Kft.
Cserényi-Vörös Erika E.V.

dr. Gyergyák János, Paári Péter
dr. Cserényi-Vörös Erika

FOTÓ:

dr. Gyergyák János, Paári Péter, Horváth Márton

BORÍTÓ:

dr. Gyergyák János, Paári Péter

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ ÁBRÁI:

Lechner Tudásközpont: Kiss Luca, Novák Sándor,
Weizskopf András

GRAFIKAI TERVEZÉS:

dr. Gyergyák János, Paári Péter

BETŰTÍPUS:

Isocpeur

Készült Magyarország Kormánya megbízásából, a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan

Nagypeterd, 2017.